

Biografia Profesora Janusza Henzla

Janusz Henzel urodził się 2 listopada w 1935 roku w Krakowie w rodzinie inteligentnej (ojciec był geodetą, matka nauczycielką muzyki). W roku 1952, w wieku zaledwie 16,5 lat zdał egzamin dojrzałości w I Liceum im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie i – po nieudanej próbie dostania się na kierunek muzykologii w Uniwersytecie Jagiellońskim – został przyjęty do tej uczelni na studia rusycystyczne. Początkowo zamierzał po roku zdawać ponownie na muzykologię, ale zajęcia z przedmiotów filologicznych, zwłaszcza z historii literatury rosyjskiej, okazały się tak interesujące, że postanowił poświęcić się rusycystyce. W roku 1956 uzyskał dyplom magistra (praca magisterska, przygotowana pod opieką naukową prof. Wiktora Jakubowskiego, poświęcona była tematyce kaukaskiej w literaturze rosyjskiej okresu romantyzmu) i został przyjęty na stanowisko asystenta w Katedrze Filologii Rosyjskiej, niedawno utworzonej przez prof. Włodzimierza Gałęckiego w krakowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej. W roku 1964 obronił w tej uczelni rozprawę doktorską na temat „Proza Aleksandra Biestuzewa-Marlinskiego okresu petersburskiego”, przygotowaną pod opieką promotorską prof. Wiktora Jakubowskiego (UJ) i awansował na stanowisko adiunkta.

Z dniem 1 marca 1967 roku Janusza Henzla mianowano pełniącym obowiązki kierownika Katedry Filologii Rosyjskiej (prof. Gałęcki przebywał już w tym czasie na emeryturze). Funkcję tę Janusz Henzel sprawował do końca września 1969 roku z półroczną przerwą, spowodowaną tym, że po wydarzeniach marcowych 1968 roku, na zebraniu ogólnym pracowników Uczelni, zwołanym na polecenie „władz zwierzchnich”, wyraził wątpliwość, czy słuszne jest karanie studentów-uczestników tych wydarzeń wcielaniem do wojska oraz oskarżanie Polaków pochodzenia żydowskiego o postawę antypolską. Kara, jaką zastosowały władze Uczelni na polecenie tychże „władz zwierzchnich”, była, zdaniem ukaranego, bardzo łagodna, miała bowiem postać „przymusowego” półrocznego urlopu naukowego, po ukończe-

niu którego został ponownie powołany na stanowisko p.o. kierownika Katedry, a następnie, z dniem 1 października 1969 r. mianowany jej kierownikiem. W roku 1971 został mianowany docentem, a po przekształceniu w tymże roku Katedry Filologii Rosyjskiej w Instytut Filologii Rosyjskiej powierzono mu funkcję jego dyrektora. Sprawował ją, początkowo na zasadzie mianowania, a następnie – z wyboru, przez ponad trzydzieści lat, aż do roku 2003. Równocześnie pełnił funkcję kierownika Zakładu Dydaktyki Języka Rosyjskiego (z pięcioletnią przerwą, kiedy sprawował ją dr Edward Szędzielorz), a następnie, w latach 1999–2003 – funkcję kierownika Katedry Dydaktyki Języka Rosyjskiego. Po utworzeniu w roku 2003 w Akademii Pedagogicznej Instytutu Neofilologii, który połączył wszystkie kierunki filologii obcych, Janusz Henzel kierował (do swego przejścia na emeryturę w roku 2006) Katedrą Glottodydaktyki tego Instytutu.

Zainteresowania naukowe Janusza Henzla ewoluowały od literaturoznawstwa ku glottodydaktyce. W latach 60., poczynając od roku 1963 zajmował się opracowywaniem założeń, empiryczną weryfikacją i wdrażaniem do nauczania języka rosyjskiego na studiach rusycystycznych, a następnie w szkole średniej i podstawowej metody glottodydaktycznej, nazwanej przez niego reproduktywno-kreatywną (tekstualno-kognitywną). Na podstawie cyklu prac poświęconych tej metodzie habilitował się w roku 1987 na Uniwersytecie Warszawskim. Z dniem 1 października 1991 roku mianowano go na stanowisko profesora WSP w Krakowie.

Osiągnięcia naukowe Janusza Henzla w zakresie literaturoznawstwa znalazły wyraz w monografii *Proza Aleksandra Bestużewa-Marlinskiego w okresie petersburskim* (Ossolineum, 1967) oraz licznych artykułach, z których na szczególną uwagę zasługują: *О текстологических недостатках нового издания сочинений А.А. Бестужева-Марлинского* („Русская литература” 1961, nr 1); *Замечания о двух поэмах Лермонтова. „Последний сын вольности, Демон”* („Русская литература” 1977, nr 2) i *Загаднение преромантизму в прозе роsyjskiej* (w: *Studia rusycystyczne z epoki romantyzmu*, Kraków 1973). W zakresie glottodydaktyki poglądy swe Janusz Henzel sformułował w publikacji *Nauczanie języka rosyjskiego metodą reproduktywno-kreatywną* (Kraków 1967) oraz licznych artykułach, z których na szczególną uwagę zasługuje praca *Обучение русскому языку как иностранному репродуктивно-креативным методом* („Русский язык за рубежом” 1983, nr 3).

W latach 90. i po roku 2000 powstały prace Janusza Henzla z pogranicza glottodydaktyki i psycholingwistyki: *Билингвальная модель порождения высказывания и вопросы преподавания русского языка как иностранного* („Русский язык за рубежом” 1988, nr 2), *Russian psycholinguistic theories and the bilingual model of sentence production* (w: *Collectanea Slavica*, 1996), *Квантование лингвистической информации и его применение в лингводидактических материалах по русскому языку* (w: „Вопросы лингвистики и лингводидактики”, Kraków 1996) oraz *Imprinting jako sposób przyswajania kwantów informacji tekstowej i lingwistycznej* (w: *Glottodydaktyczne i kulturowe aspekty komunikacji językowej*, Szczecin 2004).

Na uznanie zasługują osiągnięcia Janusza Henzla w zakresie kształcenia studentów i kadry naukowej. W latach 50. i 60. prowadził zajęcia dydaktyczne z historii literatury rosyjskiej, teorii literatury oraz praktycznej nauki języka rosyjskiego, zaś w latach późniejszych z glottodydaktyki i psycholingwistyki. W prowadzonych przez Niego seminariach magisterskich uczestniczyło i stopień magistra uzyskało ponad 500 studentów. Pod jego opieką promotorską powstało 17 rozpraw doktorskich.

Janusz Henzel jest od roku 1965 członkiem Komisji Słowianoznawstwa Oddziału PAN w Krakowie. W latach 1989–2002 był przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Rusycystycznego, w latach 1991–1999 – członkiem Prezydium Międzynarodowej Asocjacji Wykładowców Języka i Literatury Rosyjskiej (MAPRJAŁ). Za swe osiągnięcia naukowe i dydaktyczne został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1980), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1987) oraz wyróżniony Medalem Aleksandra Puszkina (1972).

Dorota Dziewanowska

